

Vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelman laadinta-aikataulun hyväksyminen

Kaupunginhallitus 18.06.2025 § 198

Tiivistelmä: Hyväksytään ensi vuoden talousarvion laadinta-aikataulun.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

hallintojohtaja Jaana Hölsö, p. 02 474 5210

Liitteenä oleva vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027 – 2028 taloussuunnitelman laadinta-aikataulu vastaa viime vuoden aikataulua.

Esittelijä: vt. kaupunginjohtaja Turpela Nina-Mari

Päätösehdotus:

Kaupunginhallitus hyväksyy vuoden 2026 talousarvion laadinta-aikataulun toimialojen noudatettavaksi.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 20.08.2025
545/02.02.00/2025

Tiivistelmä: Kaupunginhallitus hyväksyy ensi vuoden talousarvion ja kahden seuraavan vuoden taloussuunnitelman laadintaohjeen noudatettavaksi.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

kaupunginjohtaja Nina-Mari Turpela, p. 02 474 5300
hallintojohtaja Jaana Hölsö, p. 02 474 5210

Kuntalaki (110§) edellyttää, että valtuusto hyväksyy vuoden loppuun mennessä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvion ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma vuosille 2027 - 2028.

Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Lähtökohdat vuoden 2026 talousarvion laadintaan

Paimion vuoden 2024 tilinpäätös oli 0,4 milj. euroa alijäämäinen, taseessa on kertynyttä ylijäämää 15,6 milj. euroa. Kaupungin lainakanta vuoden lopulla oli 61,6 milj. euroa, lisäystä 8,1 milj. euroa vuoteen 2023. Vuoden 2024 lopussa lainaa per asukas on 5489 euroa.

Vuoden 2025 talousarviossa alijäämää on 2,2 milj. euroa. Puolen vuoden toteuman perusteella vuoden 2025 ennuste näyttää suurin piirten talousarvion mukaiselta, alijäämä arvioidaan 2,3 milj. euroa.

Vuoden 2025 alussa kuntataloudessa tapahtui lyhyen ajan sisällä jo toinen merkittävä rakenteellinen uudistus, kun työ- ja elinkeinopalvelut siirrettiin valtiolta kuntien vastuulle. Paimio on mukana Turun työllisyysalueessa, jossa on mukana 23 varsinais-suomalaista kuntaa. Turku on työllisyysalueen vastuukunta.

Suomen talouskehitys on ollut erittäin vaatimatonta 2020-luvulla. Jo useana vuotena on uskottu käänteeseen paremmasta, mutta edelleen kasvu ja paremmat ajat antavat odottaa itseään. Kauppa- ja geopoliittiset jännitteet varjostavat globaalia kehitystä, mikä on tuntunut Suomessakin. Ennusteiden mukaan Suomen talouskasvun uskotaan elpyvän hieman tänä vuonna korkotason laskun, palkkojen nousun ja vientikysynnän tukemana. Ennustelaitosten mukaan BKT:n volyymikasvu nousee 2026-2027 1,2–2,0 prosenttiin.

Valtion talouden tiukat ajat heijastuvat vääjämättä kuntasektoriin. Valtiovarainministeriö on valmistelee aiempien sopeuttamistoimien lisäksi edelleen uusia kuntiin kohdistuvia sopeutustoimia, merkittävimpinä leikkaukset kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen ja kotoutumiskorvauksiin, niiden toteuminen selviää syksyn aikana. Kaiken kaikkiaan valtion toimet ovat heikentäneet kuntataloutta merkittävästi. Työllisyyden heikko kehitys vaikuttaa kuntien kunnallisverokertymään: kevään ennusteita reivattiin alaspäin elokuussa.

Kuluttajahintojen nousu 2025 on vaimeaa: 0,6%. Vuoden 2026 inflaatioksi arvioidaan 1,6% ja suunnitelmavuosina, 2027-2028, sen arvioidaan olevan noin 2 prosentin tasolla.

Kuntasektorin palkansaajien nykyinen työehtosopimus on voimassa 1.5.2025 – 29.2.2028. Ratkaisun perusteella palkankorotukset, kehittämisohjelman erät mukaan lukien, ovat 2025 2,5%, 2026 2,9%, 2027 2,8% ja 2028 1,0%. Kuntien ansiotasoindeksiin muutos 2026 – 2027 arvioidaan 4,4% suuruiseksi.

Verotulot

Verotuloarvio vuosille 2026 - 2028 perustuu Kuntaliiton elokuun 2025 veroennusteeseen, joka on alkuvuoden arvioita heikompi, johtuen työllisyyden odotettua heikommasta kehityksestä kuluvana vuonna.

Vuoden 2025 kunnallisveroprosentti on 8,20. Talousarviolaskelmissa siihen ei ole laskettu/huomioitu muutoksia.

Ennusteessa verotuloja arvioidaan vuonna 2026 kertyvän yhteensä vajaan 27,2 milj. euroa. Kunnallisverojen osuudeksi on arvioitu 23 milj. euroa. Vuodelle 2026 yhteisöveroja arvioidaan kertyvän 1,4 milj. euroa. Vuoden 2025 arvioidut kiinteistöverotilitykset ovat vajaan 2,7milj. euroa, siihen on arvioitu noin 2% kasvua.

	nykyiset veroprosentit					
1000 euroa	tp 2024	ta 2025*	e 2025	ta 2026	ts 2027	ts 2028
Tulovero	21 545	22 120	21 780	23 000	23 900	25 100
Yhteisövero	1 334	1 400	1 310	1 430	1 500	1 600
Kiinteistövero**	2 659	2 720	2 680	2 720	2 770	2 820
	25 537	26 240	25 770	27 150	28 170	29 520

Kunnallisveron 0,1%-yksikön muutoksen vaikutus verotilityksiin on noin 260 000 euroa ensimmäisenä vuotena ja seuraavina noin 300 000 euroa.

Kiinteistöveroille on laissa määritelty ala- ja ylärajat. Alla olevassa taulukossa näkyy sallitut vaihteluvälit, Paimion nykyiset veroprosentit sekä niillä saatu vuotuinen tuotto.

kiinteistön käyttötarkoitus	lain mukainen vaihteluväli	Kiinteistövero 2025 (arvio 2024 verotusarvoilla)		0,1% - yksikköä
		%	euroa	euroa
vakituinen asunto	0,41 - 1,00	0,45 %	1 312 747	291 722
muu kuin vak.asunto	0,93 - 2,00	1,20 %	69 199	5 767
yleinen kv (rakennus)	0,93 - 2,00	1,10 %	804 514	73 138
yleinen kv (maapohja)	1,30 - 2,00	1,30 %	493 779	37 983
rakentamaton rakennuspaikka	2,00 - 6,00	3,00 %	33 569	1 119
voimalaitokset	max 3,1%			
Kaikki yhteensä			2 713 808	

Kiinteistöveroprosenttien korotusten vaikutus on seuraava:

Kiinteistövero	muutos	vaikutus, euroa
vakituinen asunto	0,01 %	29 000 €
muu kuin vak.asunto	0,10 %	5 800 €
yleinen kv (rakennus)	0,10 %	73 000 €
yleinen kv (maapohja)	0,10 %	38 000 €

Valtionosuudet

Vuoden 2026 valtionosuuksissa ei ole huomioitu mahdollisia syksyn budjettiriihessä tulevia sopeutumistoimia. Arvio perustuu elokuun

tilanteeseen, jossa valtionosuuksien arvioidaan kasvavan hieman kuluvaan vuoteen verrattuna. Kasvu kertyy verotuloihin perustavasta valtionosuuden tasauksesta. Valtionosuuksien rakenteessa ei tapahdu muutoksia.

1 000 €	2024	ta 2025 tot	2025	ts 2026	ts 2027	ts 2028
Peruspalv. vo ilman tasauksia	5 308	6 968	6 970	7 064	7 064	7 064
Verotuloihin perust. vo-tasaus	2 375	2 399	2 366	2 867	2 867	2 867
Veromenetysten korvaukset	1 574	847	770	819	819	819
Opetus-ja kultt.t. muut vo:t	672	280	638	320	320	320
yhteensä	9 929	10 493	10 743	11 069	11 069	11 069

Meneillään on kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistus. Tarkoituksena on, että uudistettu järjestelmä olisi voimassa vuoden 2027 alusta alkaen.

Toimintatuotot

Vuoden 2025 ulkoisiksi toimintatuotoiksi on arvioitu 6,1 milj. euroa. Vuoden 2026 toimintuotoissa on huomioitu Varhan vuokratulojen loppuminen (700t€)) sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen myötä, jolloin toimintatuottoihin on arvioitu vajaa 5,6milj. euroa ja suunnitelma-vuosille on arvioitu 2% kasvu.

Arvio vuoden 2026 tuloslaskelmasta

Alla olevassa laskelmassa vuoden 2026 lukujen pohjana on vuoden 2025 ennuste, joka perustuu kuuden kuukauden toteumaan. Toiminnallisina muutoksina ennusteeseen on huomioitu sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen, Kriivarin koulun ja sisäliikuntahallin valmistuminen, niiden vaikutus käyttötalouteen ja poistoihin.

Laskentatekijöinä henkilöstökuluissa on käytetty 3%:n kasvua ja muissa toimintakuluissa 0%:n kasvua, jotta saadaan käsitys alijäämän suuruusluokasta.

	1 000 €	tp 2024	ta 2025	enn 2025	ta 2026*	ts 2027	ts 2028
ulkoiset toimintatuotot		6 556	6 231	6 131	5 550	5 660	5 770
henkilöstökulut		-22 998	-24 573	-24 255	-24 990	-25 740	-26 524
muut ulkoiset toimintakulut		-16 317	-17 345	-17 277	-17 280	-17 630	-17 980
toimintakulut yhteensä		-39 314	-41 918	-41 532	-42 270	-43 370	-44 504
toimintakate		-32 759	-35 687	-35 401	-36 720	-37 710	-38 734
verotulot		25 537	26 240	25 770	27 150	28 170	29 520
valtionosuudet*		9 929	10 493	10 726	11 070	11 070	11 070
korko- & muut rah.tulot		879	863	864	860	850	850
korko- & muut rah.menot		-1 016	-755	-952	-1 400	-1 450	-1 500
vuosikate		2 572	1 153	1 006	960	930	1 207
suunnitelmapoistot		-3 064	-3 390	-3 390	-3 570	-3 570	-3 570
satunnaiset erät/tp-kirjaukset		84	84	84	84	84	84
tilikauden tulos		-409	-2 152	-2 300	-2 526	-2 556	-2 279
Kumalatiivinen yli-/alijäämä		15 597	13 444	13 297	10 771	8 215	5 935

Talousarvion muiden kulujen laadintaan ei anneta ohjeellista kasvuprosenttia.

Talousarvion laadinnan pohjana olevassa laskelmassa on huomioitu vain välttämättömät toiminnalliset muutokset/lisäykset. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen myötä terveyskeskuksen ja paloaseman vuokratuotot, kiinteistöjen ylläpitokulut ja poistot siirtyvät perustettavalle yhtiölle. Talousarvion raamilaskelmassa ei ole huomioitu mahdollisia tuloutuksia perustettavalta yhtiöltä. Uusina rakennuksina valmistuvien Kriivarin koulun ja sisäliikuntahallin ylläpitokustannukset tulevat katetuksi yhtiötettävien rakennusten ylläpitokustannuksilla. Uusien rakennusten vuotuiset poistot ovat noin 320t€, terveyskeskuksen poistuvat poistot (140t€) leikkaa poistojen kasvua, vuotuinen nettolisäys 180t€.

Talousarvion ja -suunnitelman laadintaohjeet

Laadittaessa talousarviota 2026 ja -suunnitelmaa vuosille 2027 – 2028 käytetään **pohjana vuoden 2025 toteumaa** seuraavin ohjein:

- Lautakuntien tulee valmistelussa huomioida kuntastrategian linjaukset ja tavoitteet.
- Kaikkien lautakuntien tulee tarkastella kriittisesti omia toimintojaan ja perusteellisesti pohtia, miten lakisääteisiä palveluja voidaan tuottaa nykyistä tehokkaammin ja taloudellisemmin, kustannusten kasvun hillintä on ensisijaisen tärkeää. Lisäksi tulee pohtia miten suhtaudutaan ei-lakisääteisten palveluiden tuottamiseen. Kaikkien palveluiden osalta on mietittävä millä laatutasolla niitä tuotetaan.

- Paniikinomaisiin kaikkien palveluiden alasajoihin tai hätäratkaisuihin ei ole tarvetta. Kaupungin taseen ylijäämä antaa mahdollisuuden toimintojen kehittämiseen ja uudistamiseen suunnitelmakauden 2026-2028 aikana.
- Vuoden 2026 toimintatuotoiksi on arvioitu 5,6 milj. euroa, se vastaa vuoden 2025 ennustetta, huomioiden Varhan vuokratuottojen loppuminen, suunnitelmavuosiin on arvioitu 2%:n kasvu. Hinnantarkistukset ja toimintatuottojen kasvattamisen mahdollisuudet on selvitettävä.
- Palkkoihin arvioidaan 3,0 % kasvu, huomioiden vuoden 2025 aikana tehdyt henkilöstömuutokset.
- Muihin toimintamenoihin budjetoidaan vain niiden edellyttämät välttämättömät kustannukset, erillistä prosenttilukua kasvulle ei anneta.
- Suunnitelmavuosien henkilöstömenojen kasvuksi on arvioitu 3,0 % ja muiden toimintamenojen kasvuksi 2,0%.
- Palkkojen sivukuluprosentit ovat seuraavat: palkkaperusteinen eläkemaksu Kuel 16,9 % ja Vael 17,1 % muut sivukulut 3,7% (sotu 1,9 %, vakuutusmaksut 1,8%) Sivukuluprosentit syötetään taloussuunnitteluohjelmaan valmiiksi ja järjestelmä laskee ne automaattisesti palkkasumman perusteella.
- Kevan toukokuussa antama arvio Paimion 2026 tasausmaksusta on 596 000 euroa. Tasausmaksu on 1.1.2023 alkaen korvannut eläkemenoperusteisen eläkemaksun. Vuoden 2025 maksu on 567 000 euroa.
- Vuoden 2026 poistot ovat 3,6 milj. Poistot esitetään keskitetysti, eikä hallinnonalojen tarvitse niitä huomioida.
- Voimassa olevassa investointiohjelmassa vuoden 2026 bruttoinvestoinnit ovat 4,2 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 4,1 milj. euroa. Uusiin hankkeisiin suunnitelmakauden alkuvuosille 2026-2028 tulee suhtautua erittäin kriittisesti.
- Sisäisten erien (tilavuokrat, ict-palvelut, talous- ja henkilöstöhallinto, palvelupiste, ml. puhelinvaihte) määrät syötetään keskitetysti. Sisäiset erät eivät vaikuta lautakuntien talousarvioraamiin, vaan tuodaan lautakuntakohtaisten ulkoisten talousarvioiden päälle.
- Talousarvion teknisestä laadinnasta (lukujen syöttö taloussuunnitteluohjelmaan ja talousarviokirjan kirjoituksesta) on erilliset ohjeet intrassa.

Lähteet:
Kuntaliiton aineistoja

Valtionvarainministeriön laskelmia
Tilastokeskuksen tietoja
Kevan työnantajasisivut

Esittelijä: vt. kaupunginjohtaja Turpela Nina-Mari

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus hyväksyy talousarvion laadintaohjeen
hallintokuntien noudatettavaksi.

Päätös: